

ŚWIĘTO NARODOWE KONSTYTUCJI 3 MAJA

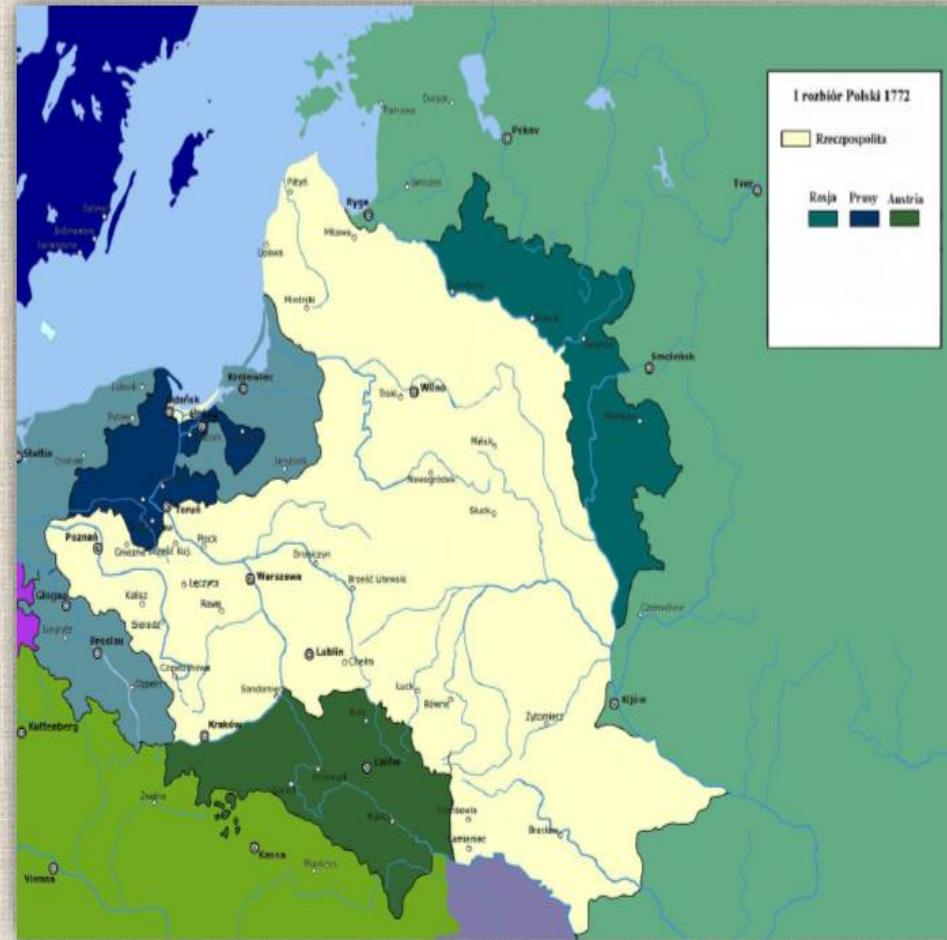

Jan Matejko Konstytucja 3 maja 1791 roku

Sytuacja w Rzeczypospolitej w II poł. XVIII wieku

- » rosnące zagrożenie ze strony sąsiadów: Rosji, Austrii i Prusów, którzy wykorzystywali trudną sytuację Polski, aby wpływać na jej wewnętrzne sprawy zgodnie z własnymi interesami
- » brak poszanowania dla prawa, anarchia i prywata
- » słabość władzy królewskiej
- » problemy ekonomiczne: przestarzała gospodarka folwarczno – pańszczyźniana, niewydolność podatkowa

SKUTEK: w 1772 roku Rosja, Austria i Prusy dokonały I rozbioru Polski zagarniając część jej ziem

I rozbior Polski w 1772 roku

Reformy w Rzeczypospolitej 1764-1795

W 1764 roku królem Polski został
Stanisław August Poniatowski – ostatni król elekcyjny

W okresie jego rządów utworzono:

- » Szkołę Rycerską
- » Komisję Edukacji Narodowej
- » Teatr Narodowy
- » Towarzystwo do Ksiąg Elementarnych

Król wspierał rozwój kultury i sztuki:

- » organizował słynne obiady czwartkowe,
- » sprowadził do Polski wybitnych malarzy
- » rozwinęła się architektura

klasycystyczna

Przeprowadzona została reforma finansów.

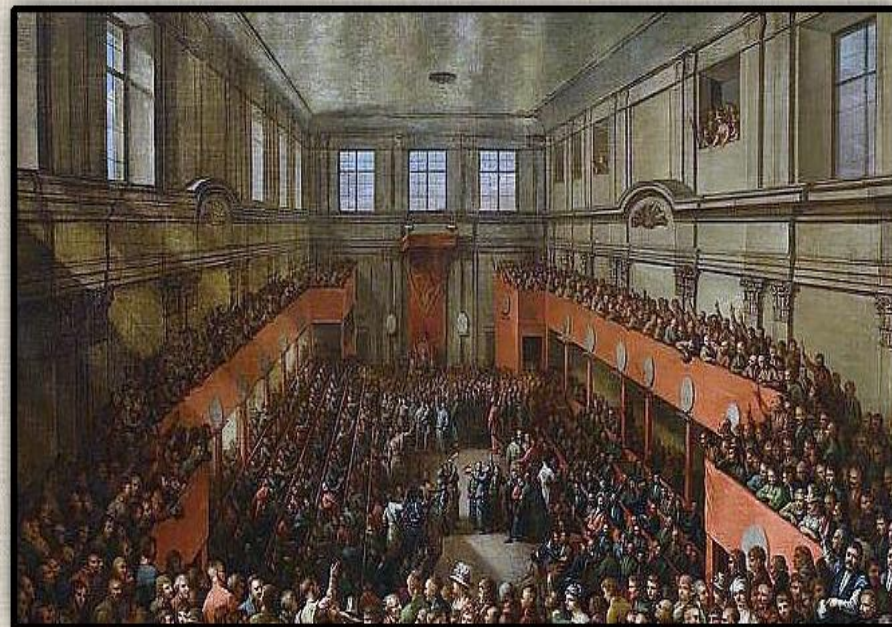
Stanisław August Poniatowski

Pałac Na Wyspie w Lazienkach Królewskich w Warszawie

REFORMY SEJMU WIELKIEGO (CZTEROLETNIEGO) 1788-1792

- » zwiększono liczebność armii do 100 tysięcy
- » obłożono podatkiem szlachtę i duchowieństwo
- » ustanowiono prawo o miastach - mieszczanie mogli otrzymywać tytuły szlacheckie, nabywać majątki ziemskie i obejmować urzędy

Kazimierz Wojniakowski „Uchwalenie Konstytucji 3 maja 1791 roku”

**Głównym dziełem Sejmu Wielkiego było jednak
uchwalenie **Konstytucji 3 maja** w 1791 roku**

Twórcy Konstytucji

**Stanisław August
Poniatowski**

* ostatni król Polski
(panujący w latach
1764 – 1795)

Ignacy Potocki

herbu Pilawa
* polityk, działacz
KEN
* czołowy działacz
obozu reform w
czasie Sejmu
Wielkiego

Hugo Kollataj

herbu Kotwica
* ksiądz, pisarz, rektor
Akademii Krakowskiej,
* działacz KEN i
Towarzystwa do Ksiąg
Elementarnych
* zwolennik reform

**Stanisław
Małachowski**

* polityk, marszałek
Sejmu Czteroletniego
* w jego mieszkaniu
redagowano tekst
konstytucji

**Stanisław
Staszic**

* ksiądz, pisarz,
publicysta
* propagator i
zwolennik reform

Twórcy i sygnatariusze Konstytucji 3 Maja

Główni twórcy Konstytucji 3 Maja:

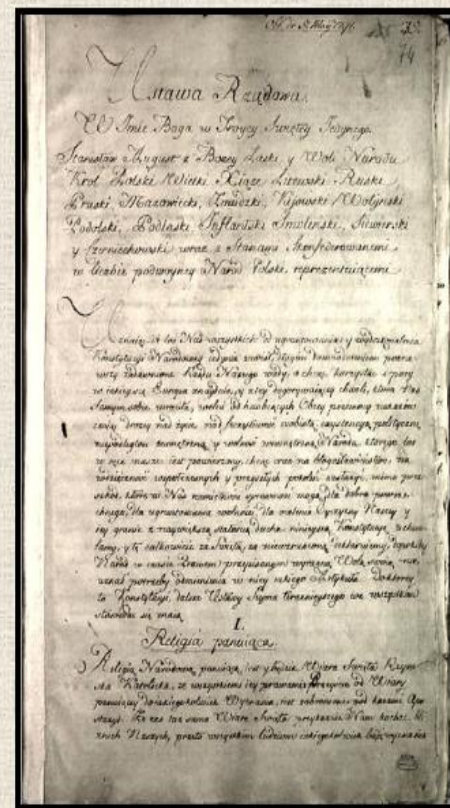
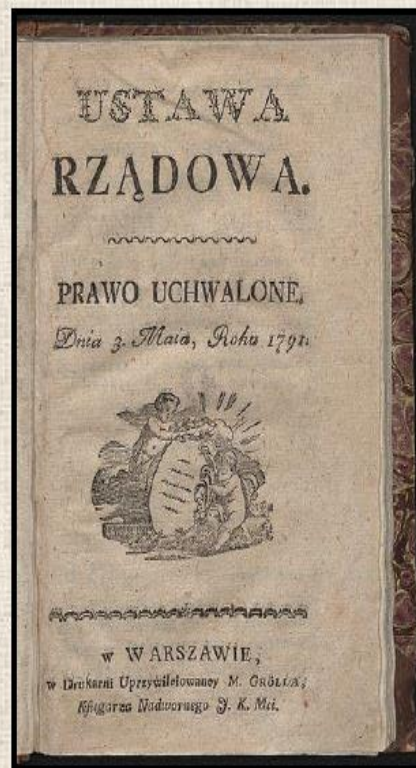
- **Stanisław August Poniatowski** – król Polski, autor głównych założeń Konstytucji 3 Maja
- **Ignacy Potocki** – marszałek nadworny litewski, przywódca Stronnictwa Patriotycznego, jeden z głównych autorów Konstytucji 3 Maja
- **Hugo Kołłątaj** – kanonik krakowski, ostateczny redaktor tekstu Konstytucji 3 Maja
- **Stanisław Małachowski** – Marszałek Sejmu Wielkiego, współautor i sygnatariusz Konstytucji 3 Maja
- **Julian Ursyn Niemcewicz** – pisarz, twórca pierwszej polskiej komedii politycznej "Powrót pośta"
- **Adam Stanisław Krasiński** – biskup i senator
- **Scipione Piattoli** – sekretarz króla St. Augusta Poniatowskiego; redaktor dwóch wersji projektów Konstytucji 3 Maja
- **Stanisław Kostka Potocki** – znakomity mówca, publicysta, mecenas sztuki, generał artylerii koronnej, poseł lubelski
- **Tadeusz Matuszewicz** – publicysta, tłumacz, redaktor "Gazety Narodowej i Obcej"
- **Kazimierz Nestor Sapieha** – generał artylerii litewskiej, marszałek konfederacji Wielkiego Księstwa Litewskiego

Sygnatariusze Konstytucji 3 Maja:

- **Stanisław Małachowski**
- **Kazimierz Nestor Sapieha**
- **Stanisław Kostka Potocki**
- **Józef Kazimierz Kossakowski** – biskup inflancki i kurlandzki
- **Antoni Barnaba Jabłonowski** – kasztelan krakowski
- **Szymon Kazimierz Szydłowski** – kasztelan żarnowski
- **Franciszek Antoni Kwilecki** – kasztelan kaliski
- **Kazimierz Konstanty Plater** – kasztelan generała trockiego
- **Walerian Stroynowski** – podkomorzy buski, poseł wołyński
- **Jan Nepomucen Zboiński** – poseł ziemi dobrzyńskiej
- **Tomasz Nowowiejski** – łowczy i poseł ziemi wyszogrodzkiej
- **Józef Radzicki** – podkomorzy i poseł ziemi zakroczymskiej
- **Józef Zabiello** – poseł z Księstwa Żmudzkiego
- **Jacek Antoni Puffkamer** – poseł województwa mińskiego

Postanowienia **Konstytucji 3 maja**

- » uchwalona ustawa rządowa w 11 artykułach określała kształt i funkcjonowanie państwa
- » wprowadzała trójpodział władzy (ustawodawcza, wykonawcza i sądownicza)
- » regulowała zasady funkcjonowania władz państwowych oraz prawa i obowiązki obywateli
- » ograniczała immunitety prawne oraz przywileje szlachty
- » potwierdzała przywileje mieszczańskie
- » znosiła liberum veto
- » znosiła wolną elekcję
- » wprowadzono stałą armię
- » katolicyzm został uznany za religię panującą
- » chłopów otoczono opieką prawa i państwa
- » gwarantowała tolerancję religijną

Fragment oryginalnego manuskryptu Konstytucji 3 Maja 1791 roku

Konstytucja była symbolem wolności, dumy narodowej i patriotyzmu.

» Konstytucja została uchwalona w Sali Senatorskiej Zamku Królewskiego w Warszawie.

» Powszechnie przyjmuje się, że **Konstytucja 3 maja** była pierwszą w Europie i drugą na świecie (po konstytucji amerykańskiej z 1787 roku) nowoczesną, spisaną konstytucją.

» W dniu ustanowienia **Konstytucji 3 maja** przestaje istnieć Rzeczypospolita Obojga Narodów, a w jej miejsce zostaje powołana Rzeczypospolita Polska.

Sala Senatorska, widok współczesny

Medal wybity w 1791 z okazji uchwalenia Konstytucji 3 maja

Kopia Konstytucji 3 maja eksponowana w Sali Senatorskiej

» **Konstytucja 3 maja** przetrwała czternaście miesięcy, do konfederacji targowickiej w 1792 roku

» Święto **Konstytucji 3 maja** obchodzono do ostatniego – trzeciego rozbioru w 1795 r. Król Stanisław August zrzekł się polskiego tronu. Rzeczpospolita na 123 lata zniknęła z mapy Europy.

» Świętowanie 3 Maja było zakazane we wszystkich zaborach, dopiero po I Wojnie Światowej, kiedy Polska odzyskała niepodległość Święto **Konstytucji 3 maja** zostało wznowione. 29 kwietnia 1919 roku, Sejm Ustawodawczy uznał rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 maja za święto narodowe odrodzonego państwa.

» Podczas II Wojny Światowej w czasie okupacji niemieckiej a potem radzieckiej Święto zostało zdelegalizowane. Dopiero w 1981 roku władza ludowa zezwoliła na obchody 3-majowe.

Od 1989 roku Święto Konstytucji 3 maja – znów jest świętem narodowym.

Obchody Święta 3 maja w Warszawie 1919 roku

Ważne daty majowe

» **1 maja – Święto Pracy**

Polska przystąpiła do Unii Europejskiej **1 maja 2004 roku**.

» **2 maja – Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej** -

został ustanowiony przez Sejm w 2004 roku.

To święto, które ma przypominać o szacunku do flagi Polski i pozostałych symboli narodowych.

» **3 maja 1791 roku**- uchwalenie **Konstytucji 3 maja**

» **8 maja 1945 roku** – zakończenie II wojny światowej

» **9 maja – Dzień Europy (Unii Europejskiej)**- w tym dniu świętujemy pokój i jedność w Europie.

Flaga Polski

Flaga Unii Europejskiej

Jak obchodzimy Święto Konstytucji 3 Maja

- ▶ Na to Święto są przygotowywane uroczyste marsze, parady oraz msze w intencji ojczyzny. Władze państwowe składają kwiaty przed Grobem Nieznanego Żołnierza na Placu Piłsudskiego w Warszawie.
W szkołach są przygotowywane apele, koncerty pieśni patriotycznych oraz inscenizacje wydarzeń historycznych.
Powinniśmy także w naszych domach wywiesić flagę biało-czerwoną, która obowiązkowo wisi na obiektach użyteczności publicznej.
Śpiewany jest hymn Polski.

Nie każdy o tym wie:

- ▶ **Ustawa Rządowa 3 Maja 1791r. obowiązywała jako ustawa zasadnicza zaledwie 15 miesięcy, zapoczątkowała jedynie reformę ustroju i nigdy nie została w pełni wprowadzona w życie. Przeszła jednak do historii jako najważniejsze wydarzenie w dziejach Rzeczypospolitej. Znaczenie ma sens moralno-polityczny Sejmu Czteroletniego a nie sama treść.**

Już dwa dni po ogłoszeniu Konstytucji przez sejm, dzień 3 maja uznano za święto narodowe,

Drugi rozbiór Polski unieważnił Konstytucję i tym samym jej obchody,

W 1918r. po odzyskaniu niepodległości przez Polskę przywrócono świętowanie rocznicy uchwalenia Konstytucji,

Po II wojnie światowej zabroniono publicznego świętowania, a zgromadzenia były tłumione przez milicję,

Od 1951 r. święto zostało całkowicie unieważnione,

W 1990 r. obchody Konstytucji ponownie zostały uchwalone jako święto państwowe w Polsce oraz dzień wolny od pracy

Bibliografia:

- ❖ chwalazapomniana.pl,
- ❖ wikipedia.org,
- ❖ muzhp.pl,
- ❖ ciekawostkihistoryczne.pl,
- ❖ wilanow-palac.pl
- ❖ https://pl.wikipedia.org/wiki/Sejm_Czteroletni
- ❖ https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Wojniakowski_Passing_of_the_3rd_of_May_Constitution.png
- ❖ https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Royal_universal_convenering_the_Sejm_to_Warsaw_1788.png
- ❖ https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:AGAD_Strona_z_diariusza_Sejmu_Czteroletniego.jpg
- ❖ https://pl.wikipedia.org/wiki/Konstytucja_3_maja#T%C5%82o_historyczne
- ❖ <https://lekcjehistorii.pl/index.php/2016/10/02/sejm-wielki-zwany-czteroletnim/>
- ❖ https://pl.wikipedia.org/wiki/Prawo_o_miastach
- ❖ www.WordPress.com
- ❖ www.wyborcza.pl
- ❖ https://historia.wikia.org/pl/wiki/Konstytucja_3_Maja
- ❖ "Konstytucja 3 maja" Jerzy Łojek
- ❖ www.zambrow.org
- ❖ www.gov.pl
- ❖ www.polwysep.pl